

AKADEMİK PERSONELİN AKADEMİK SOSYAL AĞLARI KULLANIM DÜZEYİ: ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Emel Güler
Anadolu Üniversitesi
emelgoksal@anadolu.edu.tr

Yard. Doç. Dr.Mehmet Emin Mutlu
Anadolu Üniversitesi
memutlu@anadolu.edu.tr

Özet

Sosyal ağlar bireylerin ve kuruluşların her türlü bilgi, fikir ve belge paylaşımına imkan tanıyan iletişim ortamlarıdır. Sosyal ağların kullanımı gün geçtikçe yaygınlaşmakta ve bireylerin günlük yaşamının bir parçası haline gelmektedir. Bireyler gündemi, olayları, vb. sosyal ağlar aracılığıyla takip eder hale gelmiştir. Bireyler sosyal ağlar sayesinde ortak çalışmalar yapmakta, çalışmalarını ve araştırmalarını sosyal ağlar aracılığıyla paylaşabilmektedirler. Web 2.0 teknolojileri araştırmacılara ve akademisyenlere akademik çalışmalarını yürütmek ve sonuçlarını paylaşmak için yeni imkanlar sunmaktadır. Bu teknolojiler sayesinde araştırmacılar, kendi çalışmalarını paylaşmak, yeni çıkan yayınları takip etmek, diğer araştırmacılarla işbirliği içinde çalışmalar yapmak vb. olanaklara sahip olabilmektedirler. Bu amaçla *Facebook*, *Twitter* gibi genel amaçlı sosyal ağların yanı sıra akademik çalışmaların paylaşıldığı sosyal ağlar da kullanılmaktadır. Bu ağlara *Academia.edu*, *Epernicus Network*, *ResearchGate*, *Methodspace*, *Sciencestage* gibi siteler örnek olarak verilebilir. Bu çalışmada *Academia.edu* ve *ResearchGate* akademik sosyal ağları ele alınacak ve bu ağlarda kayıtlı olan Anadolu Üniversitesi'nde görevli akademik personel üzerinde araştırma yapılacaktır. Araştırma ile akademik personelin akademik sosyal ağları kullanım düzeyi, kullanım amacı, kullanım sıklığı gibi sorulara cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Ağlar, Akademik Sosyal Ağlar, Kişisel Öğrenme Ortamları, Kişisel Araştırma Ortamları, Web 2.0

USAGE LEVEL OF ACADEMIC SOCIAL NETWORKS BY ACADEMIC STAFF: ANADOLU UNIVERSITY EXAMPLE

Abstract

Social Networks are communication medium which enable individuals and institutions to share every kind of information, idea and documents. Usage of social networks are becoming widespread day by day and they have become part of the individuals lives. Individuals are following up the news and events via social networks. Also individuals can make joint studies with the help of the social networks, share their works and researches via social networks. Web 2.0 technologies provide new opportunities to the researchers and the academicians for carrying out their studies and sharing the results. Thanks to these technologies, researchers have the opportunity of sharing their works, following recent publications, making joint studies with the other researchers etc. Besides common social networks such as Facebook, Twitter, social networks on which academic studies are shared, are also used for this aim. Sites such as *Academia.edu*, *Epernicus Network*, *ResearchGate*, *Methodspace*, *Sciencestage* can be given as an example of these sites. In this study, *Academia.edu* and *ResearchGate* academic social networks will be discussed and the research will be conducted on academic staff of the Anadolu University of whom are registered on these web sites. Answers to the questions of usage level, usage aim, usage frequency of the academic staff will be seeked with this study.

Key Words: Social Networks, Academic Social Networks, Personal Learning Environments, Personal Research Environments, Web 2.0

GİRİŞ

Günümüzde bilgiye erişim internet teknolojileri sayesinde daha kolay hale gelmiştir. Araştırmacılar da, bilimsel araştırma ve çalışmalarını bu teknolojiler ile daha kolay gerçekleştirebilmektedirler. Web 2.0 teknolojileri ile araştırmacılar ve akademisyenler akademik çalışmalarını yürüterek, bu çalışmalarının sonuçlarını paylaşma imkanı bulmaktadırlar. Aynı zamanda araştırmacılar, farklı araştırmacılar ile tanışıp bir araya gelerek ortak çalışma yapma imkanına sahiptirler. Bu olanaklar araştırmacılara birçok araç ile sağlanabilmektedir. Bunlardan biri de akademik sosyal ağlardır. Akademik sosyal ağlar ile araştırmacı kendi akademik sayfasını oluşturarak, diğer araştırmacılar ile de iletişim içinde olabileceği bir ortama girmektedirler.

Akademik Sosyal Ağlar

Web 2.0 teknolojileri ile farklı kişilerle bağlantı kurmak, kaynak paylaşımı gibi etkileşimler kolaylıkla gerçekleştirilebilir hale gelmektedir. Rebuin'e (2011) göre araştırma alanında birçok Web 2.0 uygulaması bulunmaktadır. Bu uygulamalar;

1. Araştırmanın paylaşılması
2. Kaynakların paylaşılması
3. Sonuçların paylaşılması olarak gruplandırılabilir.

Günümüzde akademisyenlerin kendi akademik ağlarını oluşturabileceği birçok sosyal ağ sitesi bulunmaktadır. Akademik sosyal ağ hizmetleri, çevrimiçi araştırma faaliyetlerini destekleyen ve aynı zamanda bilim insanları için sosyal ağlar oluşturma olanakları sunan çevrimiçi platform veya yazılımlardır (Oh, Jeng, 2011). Academia.edu (<http://academia.edu>) ve ResearchGate (<http://www.researchgate.net>) akademik içerikli web sayfalarına, Mendeley (<http://www.mendeley.com>) ise akademik araştırmaların yapılabileceği web tabanlı yazılıma örnek verilebilir. Akademik sosyal ağlar ile araştırmacı, kendi kaynaklarını paylaşma, kaynaklar üzerinde diğer araştırmacılar ile birlikte çalışma yapma gibi olanaklar bulur.

Akademik sosyal ağlar ile araştırmacı kendi araştırma ortamını kendi oluşturabileceği gibi, bu amaçla geliştirilen hizmetleri de kullanabilir (Mutlu, 2012).

Akademik sosyal ağlar kullanıcıya aşağıdaki olanakları sunmaktadır (Oh, Jeng, 2011):

1. Kullanıcı kendine araştırma odaklı, profesyonel portfolio ve özgeçmişini içeren bir profil oluşturabilir.
2. Kişisel yayınları, kaynakça ve yapılan atıfların paylaşımını destekler.
3. Çevrimiçi grup araştırma faaliyetleri için imkan sunar. Kullanıcılar grup oluşturarak, paylaşımlarını gerçekleştirebilirler.

Bu çalışma kapsamında çevrimiçi hizmet sunan iki akademik sosyal ağ incelenecektir. Çalışma için Anadolu Üniversitesi'nde görev yapan akademik personel tarafından en sık kullanılan ağlar olan *Academia.edu* ve *ResearchGate* seçilmiştir.

Academia.edu Akademik Sosyal Ağı

Academia.edu, akademisyenlerin ve lisansüstü öğrencilerin akademik web sayfaları oluşturabildiği bir sitedir. Academia.edu'ya kayıtlı 1,903,874 kullanıcı, 1,684,996 adet yayın ve 599,756 araştırma alanı eklemiştir (<http://academia.edu/about>).

Bu sosyal ağda, kullanıcılar bölümlerine ve ilgi alanlarına göre gruplandırılmaktadır. Araştırmacı kendi makalelerini sisteme ekleyebilmektedir. Aynı zamanda çalışmaların tam metinlerine de ulaşma imkanı bulunmaktadır. Araştırmacıların yayınları, Academia.edu'ya Scribd aracılığıyla yüklendiği için kullanıcı, belgenin tamamını indirmeden içeriğine göz atma imkanı bulabilmektedir.

Academia.edu’da kullanıcı Facebook, LinkedIn ve Gmail hesapları aracılığıyla tanıdıklarına erişebilir ve kendisine giriş sayfası oluşturabilir. Kullanıcı ayrıca kendi ilgi alanına yönelik yayınlar ile ilgili uyarı sistemi oluşturabilmektedir.

Academia.edu sosyal ağını kullanan bir kullanıcı,

- Çalışmalarını (makale, araştırma) sisteme ekleyebilir.
- Aynı konuda çalışan araştırmacılardan haberdar olur.
- Gruplar oluşturulabilir.
- Çalışmalarını profil bölümünde yer alan blogda yayınlayabilir.
- Google’da kendi ile ilgili yapılan aramalardan haberdar olabilir.

ResearchGate Akademik Sosyal Ağı

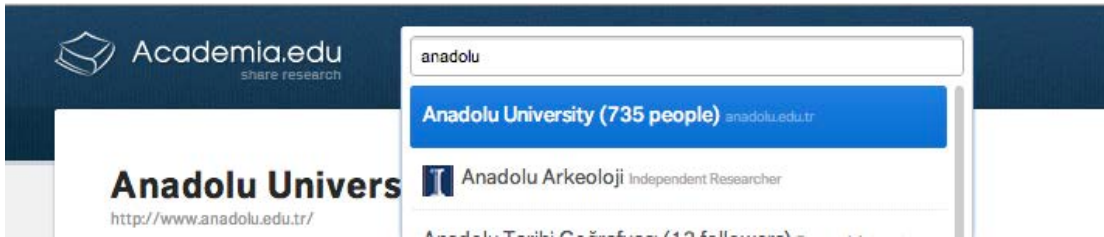

ResearchGate, bilim insanları için 2008 yılında oluşturulmuş bir sosyal ağıdır. Bu sosyal ağ ile kullanıcı kendine bir profil sayfası oluşturarak diğer araştırmacılar ile bağlantı kurabilir, ilgi alanlarına göre çalışmalara, konferanslara ve iş ilanlarına erişebilir. Kullanıcılar, genel veya özel gruplar oluşturarak paylaşımlarını gerçekleştirebilirler. ResearchGate’in önemli özelliklerinden biri 35 milyon’un üzerinde bilimsel dergi makalesi içeren bir semantik arama motorunun bulunmasıdır. Kullanıcı, sitede tam metin belgelerini yayınlanabilir ve indirebilir.

Anadolu Üniversitesi’nde Academia.edu ve ResearchGate Akademik Sosyal Ağlarının Kullanımı

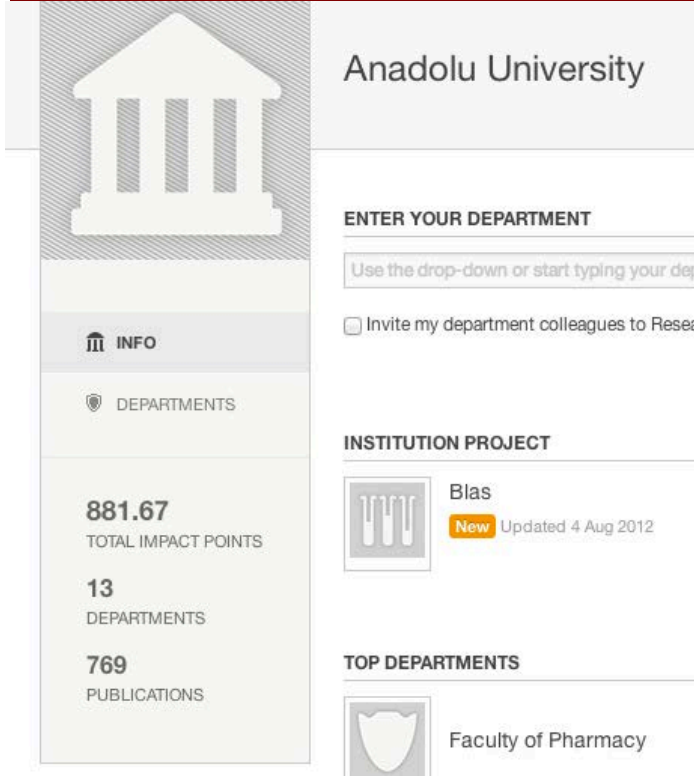
Academia.edu ve ResearchGate sosyal ağları incelendiğinde Anadolu Üniversitesinin profili aşağıdaki şekilde görülmektedir.

Anadolu Üniversitesi’nden Academia.edu’ya kayıtlı 735 kişi ve yüklenmiş yaklaşık 600 belge bulunmaktadır.

Resim 1. Academia.edu akademik sosyal ağı

ResearchGate sitesi incelendiğinde Anadolu Üniversitesi’nden 13 fakülleden kayıtlı 248 kullanıcı bulunmaktadır. Bu kullanıcılar siteye 769 belge yüklemişlerdir.

Anadolu University

ENTER YOUR DEPARTMENT

Use the drop-down or start typing your dep

Invite my department colleagues to Resea

INSTITUTION PROJECT

Blas
New Updated 4 Aug 2012

TOP DEPARTMENTS

Faculty of Pharmacy

881.67
TOTAL IMPACT POINTS

13
DEPARTMENTS

769
PUBLICATIONS

Resim 2. ResearchGate akademik sosyal ağı

YÖNTEM

Çalışmanın hedef kitlesini Anadolu Üniversitesi'nde görevli akademik personel oluşturmaktadır. Bu çalışma ile aşağıdaki soruların cevaplarına ulaşılmaya çalışılacaktır:

1. Akademik personelin akademik sosyal ağları kullanım düzeyi nedir?
2. Akademik personelin akademik sosyal ağları kullanım amaçları nelerdir?
3. Academia.edu ve ResearchGate sosyal ağlarının kullanım sıklığı nedir?
4. Academia.edu ve ResearchGate dışında kullanılan akademik sosyal ağlar var mıdır?

Bu çalışmada akademik personele, akademik sosyal ağları kullanma düzeylerini incelemek için anket uygulanmıştır.

BULGULAR

Çalışmada uygulanan anketi 34 akademik personel cevaplandırmıştır. Anket sonuçlarına göre elde edilen veriler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

Ankete katılan araştırmacıların %35'i Açıköğretim Fakültesi, %12'si Eczacılık Fakültesi, %12'si Eğitim Fakültesi, %6'sı Mühendislik Fakültesi, %3'ü Yabancı Diller Yüksekokulu, Porsuk Meslek Yüksekokulu, DİLKOM ve diğer fakültelerde görev yapmaktadır.

Araştırmacıların %59'u kadın, %41'i erkeklerden oluşmaktadır. Yaş dağılımına göre araştırmacılar incelendiğinde, %38'ü 31-35, %18'i 36-40, %18'i 46-50, %12'i 41-45, %9'u 25-30, %6'sı ise 51 ve üzeri yaş aralığındadır.

Araştırmacıların %32'sinin kendine ait bir blog/wiki sayfası vardır ve %24'ü sayfalarını ayda birkaç kere güncellerken %9'u sayfalarında haftada birkaç kere güncelleme yapmaktadır.

Araştırmacıların akademik sosyal ağlara üye olma durumları ise şu şekilde özetlenebilir:

Academia.edu: Araştırmacıların %65'i bu ağa üyedir. Bu araştırmacıların %21'i 1 yıldan az bir zamandır ağa üye iken 44'ü ise 2 yılı aşkın bir süredir bu sosyal ağa üyedir.

ResearchGate: Araştırmacıların %59'u ResearchGate ağına üyedir. Bu araştırmacıların %32'si 1 yıldan az bir süredir ağa üye iken, %27'si 2 yılı aşkın bir süredir bu sosyal ağa üyedir.

Araştırmacıların akademik sosyal ağlara üye olma sebepleri incelendiğinde ise aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 1: Akademik Sosyal Ağlara Üye Olma Sebepleri

	1 (Az Önemli)	2	3	4	5 (Çok Önemli)
Kendini tanıtmak	%24	%3	%32	%32	%9
Başka araştırmacıları tanımak	%6	%6	%24	%50	%15
Kendi yayınlarını/çalışmalarını paylaşmak	%15	%3	%24	%35	%24
Kendi çalışması sırasında yararlanılan kaynakları paylaşmak	%12	%26	%21	%26	%15
Diğer araştırmacıların kaynaklarından yararlanmak	%6	%6	%21	%41	%26
Diğer araştırmacılar ile ortak çalışma yapmak	%6	%18	%21	%35	%21
Diğer araştırmacıların yaptığı çalışmaları takip etmek	%3	%3	%15	%47	%32
Sadece üyeyim	%50	%15	%12	%3	%21

Elde edilen sonuçlara göre araştırmacıların %74'ünün akademik sosyal ağ profillerinin güncel olduğu gözlenmektedir.

Araştırmacıların akademik sosyal ağ sitelerine giriş yapma sıklığı incelendiğinde, %38'i birkaç günde bir, %29'u bir haftadan uzun bir süre, %18'u günde birkaç kere, %12'si ise haftada bir olarak gözlenmiştir. Araştırmacıların %3'ü ise sürekli çevrimiçi durumda olduğunu belirtmiştir.

Araştırmacıların akademik sosyal ağ sitesine giriş yaptığında, sitede ortalama geçirdikleri süreler ise şu şekildedir: %41'i 11-30 dk, %26'sı 5-10 dk, %18'i 30 dk ve üzeri, %15'i 5 dakikadan az.

Araştırmacıların %56'sı akademik sosyal ağlarda bir gruba üye olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmacıların %76'sı üye oldukları ağları diğer araştırmacılara önerirken, %50'si ise derslerinde öğrencilerine bu ağları önermektedir.

SONUÇ

Elde edilen verilere göre araştırmacıların akademik sosyal ağları kullanma düzeyinin yüksek olmadığı gözlenmektedir. Araştırmacılar bu ağları etkin bir şekilde kullanarak araştırma yapma, paylaşımlarda bulunma, farklı araştırmacılarla çalışma yapma gibi olanaklar bulabileceklerdir. Araştırmacılara akademik sosyal ağları etkin kullanabilmeleri için aşağıdaki önerilerde bulunabilir:

- Yayınları güncel tutarak benzer yayınları takip etmek.
- Aktif kullanım ve paylaşımda bulunmak.
- Kaliteli paylaşım ve işbirliği yapmak.
- Web 2.0 araçları ile etkin bir kişisel araştırma ortamı oluşturularak, akademik sosyal ağlar ile bütünleştirmek.
- Araştırmacıların alanlarıyla ilgili araştırma ağları oluşturularak bilimsel çalışmalarını bu ortamda gerçekleştirmek.

Not: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya’da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen “International Conference on New Trends in Education - ICONTE-2013”da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Codina, L. (2009). Science 2.0: Social networks and online applications for scholars. "Hipertext.net", num. 7,2009.

(<http://www.upf.edu/hipertextnet/en/numero-7/ciencia-2-0.html> Erişim Tarihi: 19 Kasım 2012)

Giglia, E (2011) , Academic Social Networks: it’s time to change the way we do search, *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine*, (47)2, 345-349, June.

(http://eprints.rclis.org/bitstream/10760/16299/1/eur_jnl_med_rehab%20%202011.pdf Erişim Tarihi: 12 Kasım 2012)

Nentwich, M.(2010), Web 2.0 and Academia, *Proceedings of the 9th Annual IAS-STS Conference “Critical Issues in Science and Technology Studies”* 3rd – 4th May 2010, Graz, Austria.

(http://epub.oeaw.ac.at:8000/ita/ita-papers/MN_10_1.pdf Erişim Tarihi:8 Kasım 2012)

Oh, J. S., & Jeng, W. (2011). Groups in Academic Social Networking Services - An Exploration of Their Potential as a Platform for Multi-disciplinary Collaboration. *In Proceeding of 2011 IEEE SocialCom*.

(http://www.pitt.edu/~wej9/GroupsinASNS_Oh_Jeng_2011.pdf Erişim Tarihi: 19 Kasım 2012)

Mutlu, M.E. (2012). Kişisel Aarştırma Ortamları.

(<http://kisiselogrenmeortamlari.blogspot.com/2012/11/personal-research-environments.html> Erişim Tarihi: 30 Aralık 2012)

Roncaglia, G.(2009) Web 2.0 and the Future of Research: New Tools for Research Networks, *Contemporary History in the Digital Age*, Luxembourg 15-16 October 2009

(http://dspace.unitus.it/bitstream/2067/946/1/Roncaglia_Luxembourg2009.pdf Erişim Tarihi: 19 Kasım 2012)

Rebiun (2011). *Science 2.0: The Use of Social Networking in Research*. Revised and updated version.

(http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/10261/1/Ciencia20_rebiun_eng.pdf Erişim Tarihi: 8 Kasım 2012)

Academia.edu Sosyal Ağı www.academia.edu

ResearchGate Sosyal Ağı www.researchgate.net